החיפוש הרוחני של דיוויד בואי כבסיס ליצירתו המוזיקלית

מאת גבע ששון

"אני לא אדם דתי, אני אדם רוחני.
אלוהים משחק חלק חשוב בחיים שלי,
הוא אבן היסוד של הקיום שלי.
אני מאמין בפיתוח מערכת יחסים עם אלוהים.
דת היא עבור אנשים שמאמינים בגיהנום,
הרוחניות היא עבור אנשים שכבר היו בגיהנום"
דיוויד בואי

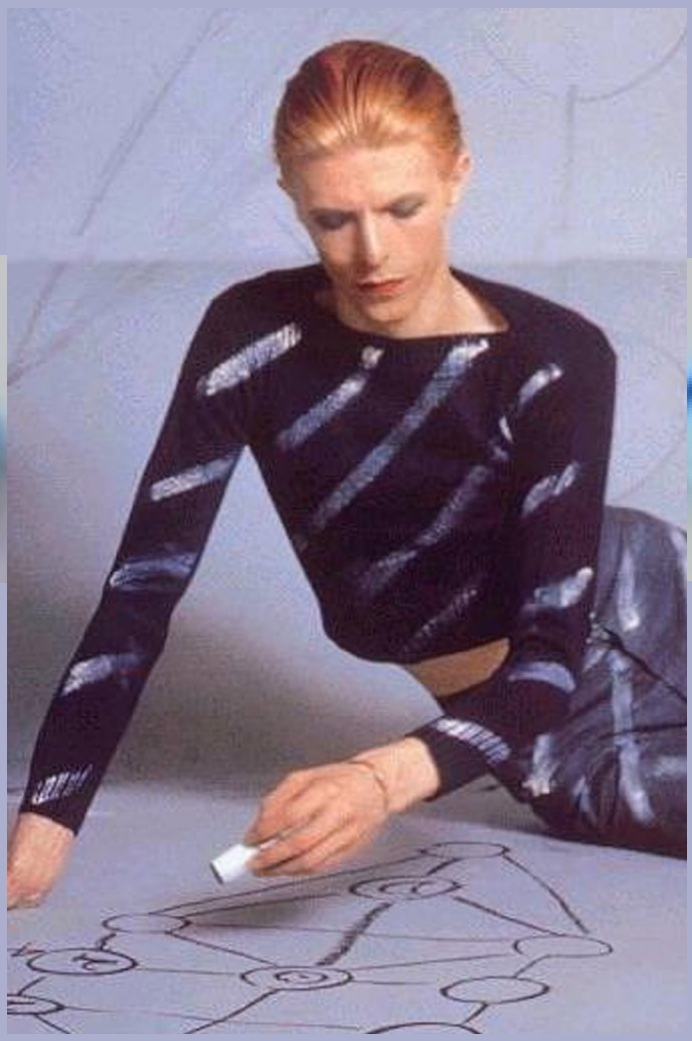

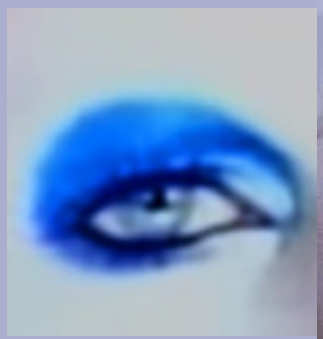

האמנות, כל אמנות, לוקחת את היום-יומי ומרוממת אותו למשהו יוצא מן הכלל. האמן פועל על העולם, הופך אותו לשלו, ובעשותו כן, הוא מרומם אותו מעלה. בתוך כך הוא מרומם גם אותנו, מעניק לנו נקודת מבט רחבה יותר. האמנים האמיתיים מעניקים לנו את עצמם באמצעות האמנות הייחודית שלהם; כישוריהם, ייסוריהם, האנרגיות והחזון שלהם – גורמים לנו לחוש שאנחנו במיטבנו.

דיוויד בואי, שנולד בשנת 1947 בשם דיוויד רוברט ג'ונס, העניק לנו חמישים שנות יצירה שהצליחה לרומם אותנו. משנה לשנה הלך וגבר הרושם שבואי הוא מערכת שמש בזכות עצמו; במרכז המערכת עומדים קול הלהבה והאישיות הבוהקת שלו. בואי זהר לא רק במובן המקובל של עולם הזוהר, אלא מתוך תשוקה שמשית להפיץ סביבו אור וחום. מעמדו יוצא הדופן בעולם המוזיקה מאפשר לו להחיל את חוקיו על כל הסובב אותו. הוא עורר באמינות רבה כל כך את הרושם שהוא באמת עושה רק מה שמתחשק לו, בעודו פועל מתוך סקרנות טהורה לעולם שבו אנו חיים. עם זאת, ככל שבואי משתנה מאלבום לאלבום, ככל שהוא מבקש לחקור טריטוריות חדשות, גם המוזיקה שלו תמיד צבועה בגוון אחר. במידת מה, קרינת השמש שלו חזקה כל כך, שהיא מטשטשת כתמי צבע והבדלי מרקם. הרי בואי נשמע תמיד כמו בואי; מה שמשתנה הוא רק הרקע, כוכבי הלכת הנעים סביבו בעושר של אפשרויות שמתקיים באורח חייו מאחורי תלבושות, סמלים ומושגים.

יסודות בודהיסטיים

דיוויד בואי היה מוזיקאי מחונן ושחקן, אך זאת לא הסיבה שמזכה אותו במאמר באדם עולם. נקודת המבט הדתית של בואי מוטבעת בכישרון רב בשיריו המשקפים בצורה רהוטה את פניה של החברה המודרנית. לא פעם, הוא נתפש כסוג של "איש רנסנס" המנסה להביא לידי תיקון את שברי המציאות באמצעות תורת הנסתר. לאורך כל חייו, הוא משתמש במיסטיקה כדי להבין את העולם. הפרסונה הציבורית שלו היא פאזל שנבנה מחלקים שונים של תורות הנסתר השונות.

אז כיצד הגיע בואי להתעניינות במיסטיקה ומהם המקורות שמהם שאב ידע בתורת הנסתר?

דיוויד בואי מסיים את שנות ההתבגרות שלו בתקופה מאוד מיוחדת בהתפתחות התודעה האנושית - אמצע שנות השישים של המאה הקודמת, תקופה של התעוררות ופיקחון של הדור הצעיר בארה"ב ואירופה, המורד במסורות הישנות ומחפש כיוונים חדשים. זהו דור הניו-אייג', ילדי הפרחים והפסיכדליה, הבולעים בשקיקה את הספרות האזוטרית שמציע העידן הזה: אסטרולוגיה, מיסטיקה, תורות מזרחיות ופילוסופיה. בין הספרים הפופולאריים אפשר למנות

> לאחר מספר חודשים במנזר בודהיסטי, כאשר בואי רוצה לגלח את ראשו ולהתמסר לשבועת הנזירים, אך נקרע בין דרכו האמנותית לדרכו הרוחנית, משכנע אותו הנזיר לא לוותר על הכישרון המוזיקלי שלו, בטענה שהאור השופע ממנו נחוץ דווקא מחוץ לכותלי המנזר

את **זאב הערבה וסידהרתה** של הרמן הסה, **בדרכים** של ג'ק קרואק, **ספר המתים הטיבטי**, אריך פון דניקן (**מרכבות האלים**), ספרים רבים לתרגול יוגה, טנטרה וזן בודהיזם, ספריהם של קרלוס קסטנדה, ג"א גורדייף, מדאם בלבצקי, ג'ידו קרישנמורטי וכן, גם רודולף שטיינר... החומרים הללו הילכו קסם על הדור הצעיר וגם היו מקור השראה לאמנים שחיברו את הידע האזוטרי לדרך חייהם ואמנותם. אל חלק מן הספרות הזאת נחשף גם בואי בן ה-19, שהושפע באותה עת בעיקר מן הספר **שבע שנים בטיבט**, המספר על מסעו של מטפס ההרים האוסטרי היינריך הרר ומפגשו עם הדלאי לאמה.

על כך אומר בואי בריאיון בשנת 1997:

"כאשר הייתי כבן 19, הפכתי בִן-לילה לבודהיסט. הספר של הרר, שהיה האדם המערבי הראשון שנכנס לטיבט וגילה לכולנו קיום תרבותי יוצא דופן עם פילוסופיה נשגבת, שבה את לבי".

בעזרת ידידו ומפיקו טוני ויסקונטי הוא נפגש בקביעות עם נזיר טיבטי שהשתקע בסקוטלנד

ובאמצעותו הוא רוכש ידע בבודהיזם. הוא מתמיד במדיטציות ומבקר ארבע פעמים בשבוע במרכז בודהיסטי. לאחר מספר חודשים, כאשר בואי רוצה לגלח את ראשו ולהתמסר לשבועת הנזירים, אך נקרע בין דרכו האמנותית לדרכו הרוחנית, משכנע אותו הנזיר לא לוותר על הכישרון המוזיקלי שלו, בטענה שהאור השופע ממנו נחוץ דווקא מחוץ לכותלי המנזר. בואי משתכנע ואף כותב את השיר הבודהיסטי הראשון שלו שמוקדש למורה שלו – **silly boy blue**, המופיע באלבומו הראשון (1967), שנקרא בפשטות **דיוויד בואי**. השיר, שנכתב גם בהשראת הספר **שבע שנים בטיבט**, נפתח בתיאורים של העיר לאסה ומנזרו של הדלאי לאמה. הוא מספר על נזיר שאינו מציית לכללים כי הוא סבור

> תפקידו של האמן אינו להציג את מכשלותיו של האדם כדי שהאנושות תוכל ללמוד מכך ולשפר את דרכיה, אלא להציג את האדם כיצור כושל במהותו, ובכך לעזור לאנושות להעפיל מעליו

(בטיפשותו) שהוא פיקח יותר ממוריו ויכול להגיע להארה בלעדיהם. לבסוף, התלמיד עוזב את המנזר ופוסע לעולם הפתוח. נראה שזה הרגע שעמו בואי הכי מזדהה; אולי אף הוא רואה את עצמו כאדם הצעיר שעזב את פיתויי ההארה כדי לצעוד בדרכו האינדיבידואלית.

תפקיד הליצן העצוב

בואי אמנם עזב את המנזר, אך היסודות הבודהיסטים שרכש המשיכו ללוות אותו וגם נתנו לו מאגר של דימויים לשימוש בהמשך הדרך. אלבומו הראשון של בואי לא הותיר רושם על רבים, אך הוא צד את תשומת לבו של אמן הפנטומימה והריקוד לינדזי קמפ, שהתרשם מההיבטים התאטרליים שלו. הוא נפגש עם בואי, מתאהב בדמותו ואף מזמין אותו ללמוד ריקוד ופנטומימה עם להקתו. בואי נענה להצעה ובמהרה הופך לחבר מוכשר בלהקה. לראשונה הוא לומד לבטא ולתקשר באמצעות הגוף. הוא גם לומד את חשיבות המבט, האיפור, התלבושות, הבימוי והמשחק.

בואי קיבל את התפקיד הראשי במחזהו של קמפ, **פיירו בטורקיז**. פיירו הוא הליצן העצוב בעל הפנים הלבנות מהקומדיה דל'ארטה, אופטימיסט נאיבי אשר המציאות תמיד טופחת על פניו. בשביל קמפ, פיירו הוא ארכיטיפ של הקיום האנושי, שאותו שאף להציג באמנותו. את השאיפה הזו הוא הוריש לבואי, עם השלכות מרחיקות לכת: הסיפור של הליצן המאופר היוצא להשיג אהבה, ואז עולה ונופל לפני עינינו, הוא התפקיד שאותו ימלא בואי שוב ושוב בשנים הבאות.

תקופת החלל

ביגיל 21 (קיץ 1968) הוא חש שני אירועים מיוחדים המתרחשים סביבו. הראשון, ההתרגשות העולמית סביב יוזמת החלל של נאס"א שקדמה לשיגורה לחלל של אפולו 11, שהתרחשה לבסוף בחודש יולי 1969. האירוע השני היה סרט המדע הבדיוני של סטנלי קובריק "2001: אודיסאה בחלל", שהוקרן לראשונה באותה שנה. משני האירועים הללו הוא מקבל השראה לכתוב את שירו האלמותי **space oddity**, שהפך לאחר הצלחתו המסחררת לשירו המזוהה ביותר.

השיר, כמו הסרט של קובריק, מלגלג על היומרה האנושית להבין את היקום ולשלוט בו. בדיוק ברגע שבו מרוץ החלל הגיע לשיאו ורגל אדם דרכה על הירח, בואי שר על משימת חלל המובילה לאבדון.

בהמשך מוציא בואי אלבום שני שנקרא שוב **דיוויד בואי** (בהמשך שונה שם האלבום ל**ספייס אודיטי**, על שם הלהיט הפותח את האלבום). לפי הבלוגר החוקר המזוהה בשם פ.י.מ.פ., שכתב סדרת מאמרים מרתקת בשם "בואי וראי" באתר תפוז, **ספייס אודיטי** הוא הראשון בשרשרת ארוכה של יצירות שבהן בואי מתאר גיבור המתחיל ממצב מנוכר אך מוצא כלי המוציא אותו ממצב זה ומביא אותו אל מצב ארעי של אושר, ובסופו של דבר הכלי משתלט עליו ומוביל אותו למצב מנוכר יותר מזה שבו התחיל. כיצד אפשר לשמר את האושר שאותו אנו מוצאים בתחילה, באותו רגע שבו חרגנו מתוך עולמנו? זוהי אחת השאלות המרכזיות באמנותו של בואי. התקליט **ספייס אודיטי** מסמל את תחילתה

של האודיסיאה הפרטית של בואי, אודיסיאה שתיקח אותו למקומות מוזרים יותר ויותר, ולבסוף תוביל ליצירתה של תורת אושר חדשה[1].

כשניטשה מכר את העולם

לאחר שסיים את מסע ההצלחה של אלבומו השני, מוצא בואי עניין בשני ספרים חדשים: **כה אמר זרתוסטרא** של פרידריך ניטשה, **וספר החוק** של המיסטיקן אליסטר קראולי. המשותף לשני ההוגים הוא שהם רוממו את ה"רצון", כוח פנימי לאדם אשר יכול, לדבריהם, להתגבר על הכול ולהעלותו לגבהים רמים יותר ויותר. בעוד רוב הדתות והפילוסופיות אומרות לנו כי עלינו לציית לחוק חיצוני, ניטשה וקראולי תבעו כי ניתן דרור לרצוננו, ונאפשר לו לקבוע את דרכנו. "עשה את דבר רצונך, זהו החוק כולו" – כתב קראולי[2]. שנה מאוחר יותר, ב-1970, מוציא בואי את האלבום **The Man Who Sold the World**, המושפע ברובו משני ההוגים הללו.

בראיונות שנתן בשנים מאוחרות יותר, בואי דיבר במבוכה על השלב הניטשאני ביצירתו ועל האופן המוטעה שבו פירש את ההוגה הגדול. אולם השלב הזה היה חשוב מעין כמוהו ליצירת דרך חייו הייחודית של בואי, דרך חיים אשר, יותר ממה שהוא כנראה אי פעם שם לב, התקרבה מאוד להגשמת האידיאל הניטשאני האמיתי.

חזונו של בואי לגבי העל-אדם בשיר **Supermen** שונה מאוד מזה של ניטשה. בדמיונו הוא רואה את אנשי העל חסרי אהבה ובלתי מאושרים. אך בשיר הנפלא **After All**, מוצא החוקר פ.י.מ.פ רעיון חדש, רעיון שיהיה מרכזי לאמנותו בשנות השבעים: תפקידו של האמן אינו להציג את מכשלותיו של האדם כדי שהאנושות תוכל ללמוד מכך ולשפר את דרכיה, אלא להציג את האדם כיצור כושל במהותו, ובכך לעזור לאנושות להעפיל מעליו[3].

באלבום **The Man who Sold the World** בואי מתחיל להשיל את זהות המשורר-מספר ומאמץ גישה של נביא ומנהיג. הוא רוצה להוות דוגמא, הוא רוצה לחוות קיום חופשי ומלהיב, להישאר בשליטה על גורלו, ולהאריך את הקיום הזה ככל שיוכל.

1. בואי וראי: Space Oditty
2. בואי וראי: She Shook Me Cold
3. בואי וראי: After All

דת השינוי

אבל לא לאורך זמן. שנה מאוחר יותר, כאשר מאזינים לאלבום הבא – **Hunky Dory** (1971) – מגלים כי בואי מצוי בעיצומו של משבר רציני. הוא אינו מוצא סיפוק באף אחת מן התורות שהתנסה בהן. בשיר **Life on Mars** הוא אומר לנו כי נגמרו לו האופציות, וכל דרכי החיים נראות לו זהות. בשיר **Quicksand** הוא מגלה שהתובנה הזו משאירה אותו תקוע. הוא לא יודע לאן לפנות, ומרגיש כי הוא שוקע לאיטו אל האבדון. הוא חייב למצוא משהו

בעוד רוב בני האדם חרדים מפני הזר, ומעדיפים להיתלות בידוע ובמוכר, בואי פוסק כי עלייך לפנות ולהביט בפני הלא מוכר, לתת לו לכבוש אותך ולשנות אותך

להיתלות בו, משהו יציב שבו הוא יכול להשתמש כדי למשוך עצמו החוצה מן החולות הטובעניים. אבל מה? את התשובה לשאלה הזאת מוצא החוקר פ.י.מ.פ בשיר **Changes**: "בואי פונה להתבונן בפני השינויים המוזרים שעוברים עליו, ועל פיהן למצוא את החוק לפיו הם קורים. המציאות משתנה ללא הרף, אין בה שום דבר יציב וקבוע, ומי שרוצה לחיות באור האמת חייב לפיכך להשתנות יחד איתה. שינויים הם שקובעים את הקצב, ומשימתו היא לעשות אותו מדליק ומהנה. אז הוא שואל את עצמו: מהו סוג השינויים המחוללים אושר? ובואי עונה: שינויים מאושרים הם אלו הקורים כאשר אתה נכבש בידי משהו מעולם אחר, מוקסם ממשהו הזר לזהותך העכשווית. בעוד רוב בני האדם חרדים מפני הזר, ומעדיפים להיתלות בידוע ובמוכר, בואי פוסק כי עלייך לפנות ולהביט בפני הלא מוכר, לתת לו לכבוש אותך ולשנות אותך. אותו משהו צריך להיות גדול מהחיים, אולי חייזר שבא מעולם אחר, מישהו שיכול לשנות זהויות, לשחזר את עצמו כרצונו, התגלמות של כוכב. מישהו שעשוי מאבק כוכבים שמינו בלתי מוגדר והוא יודע לחיות בעולם העירוני המודרני, יודע להפוך אותם לקסם"[4].

4. בואי וראי: Changes

עלייתו ונפילתו

עם התובנות הללו, בואי יצא לייצר את הזהות שתבטא אותן. אם הזהויות התיאטרליות שיצר בעבר היו קיימות רק בתוך האלבומים, הרי עתה הוא התכוון ליצור לעצמו זהות שתהיה מזוהה עמו גם במציאות שאת סיפורה הוא יגולל על פני אלבום שלם. ב-1972 מציג בואי לעולם את עלייתו ונפילתו של זיגי סטארדסט, חייזר המגיע לכדור הארץ מן

> בואי הסביר שבניגוד למה שלמד בבודהיזם דרך תרגילי היוגה שהתנועה היא מהפיזי לרוח (כלומר, ממלכות לכתר), משטיינר הוא למד שאימון רוחני צריך להיות מבוסס על חשיבה ולא על כוחות גופניים, לכן התנועה היא כלפי מטה – מהכתר למלכות

המאדים ומגלה כאן מציאות שאין בה עתיד. זיגי היא דמות זוהרת מהעולם החיצון אך גם אנדרוגינית. היא מספקת מודל הזדהות לכל אלו שהרגישו חריגים ומנודים בשל מיניותם. זיגי הוא משהו זר לחלוטין להיגיון השולט, ועם זאת מפתה ומגרה. האלבום הדהים את העולם בחדשנותו והפך את בואי לכוכב בינלאומי. לאחר שנה של הופעות מוצלחות, בואי לא נתן לדמותו של זיגי ליפול. בסוף 1972 הוא החל לאמץ אלמנטים יפניים במראה של זיגי ובכך נתן לעצמו מראה של דמות מתוך תיאטרון הקאבוקי היפני שלאט לאט הצמיחה מתוכה דמות חדשה, "Aladdin Sane" – אלדין השפוי המוציא ממנורתו דמויות קסומות המשלהבות את דמיון חסידיו.

השפעה גרמנית

בשנות התהילה הגדולות שלו ממשיך בואי לחיות וליצור על פי פילוסופיית השינויים שלו. הוא מוסיף לשנות דמויות ולהמציא מחדש את זהותו. החיפוש הרוחני ממשיך והוא משלב אלמנטים איזוטריים, אקסטטיים ומגיה שחורה. הוא מגלה עניין בעבודתו של הסופר הנרקומן ויליאם בורוז. בורוז המציא את טכניקת ה-cut-ups, שבה הוא לוקח טקסט, חותך אותו לחתיכות ולאחר מכן מרכיב את החלקים באקראי כדי ליצור משהו חדש. בואי העיד שהוא חש זיקה מיידית לטקסטים הבדיוניים של בורוז וגם אימץ את טכניקת ה-cut-ups לכתיבת שיריו. עוד השפעה שאפשר לייחס לבורוז היא התמכרות ארוכת שנים לקוקאין שפיתח בואי באותן שנים. הסם סיפק גם פיתרון לרגשות הריקנות שתקפו אותו.

בתקופה זו הוא גם כנראה פגש לראשונה את רודולף שטיינר, דרך הסופר טרוור ראבנסקרופט וספרו הבדיוני למחצה **חנית הגורל (The Spear of Destiny)**. הספר מספר על תשוקתו של היטלר, שהתעניין במאגיה שחורה, להשיג את החנית שבה הקיזו את דמו של ישוע על הצלב; לפי האגדה, מי שמחזיק בחנית זו שולט בגורל העולם, והיא עוברת מאז הצליבה בין שליטים שונים של העולם. לפי הכתוב בספר, המידע על אודות החנית נמסר למחברו מפי אנתרופוסוף בשם יוהנס שטיין, ומופיעים בו גם תרגילי מדיטאציה של שטיינר. לצד ההיכרות עם שטיינר, נטע בו הספר גם הערצה מסוימת לתורת הגזע ולנאציזם.

בתחילת 1976, לאחר ששקע עמוק בעולם הנסתר של קאולי, בעודו חי בבדידות עם תריסים מוגפים, בקושי אוכל וצורך מינון מוגזם של קוקאין, הוא מוציא אלבום מפתיע המתאר את מה שעובר עליו - **Station to Station**. באלבום זה הוא מותח ביקורת על אורח החיים שלו בחמש השנים האחרונות, שבהן ראה רק את עצמו במעבר משיא לשיא עם זהות חדשה ומרגשת. עכשיו הוא מרגיש שהוא נע על מישור אחד כמו רכבת שעוברת מתחנה לתחנה, אבל במעגל בלתי נגמר. בראיונות מאוחרים יותר אמר בואי שהתחנות בשיר התייחסו לתחנות של ישוע בדרך הייסורים אל הצליבה. התחנה האחרונה היא מקום רע ולכן הוא חייב למצוא דרך לשבור את המעגל, לפני שהוא מגיע לשם.

בשיר הנושא הפותח את האלבום הוא גם משתמש במושג מתורת הקבלה: "הנה אנו, חיים בתנועה קסומה מכתר למלכות". כאשר נשאל למה התכוון במשפט זה, בואי הסביר שבניגוד למה שלמד בבודהיזם דרך תרגילי היוגה שהתנועה היא מהפיזי

לרוח (כלומר, ממלכות לכתר), משטיינר הוא למד שאימון רוחני צריך להיות מבוסס על חשיבה ולא על כוחות גופניים, לכן התנועה היא כלפי מטה – מהכתר למלכות.

סמוך ליציאת האלבום בואי עוזב את ארה"ב וחוזר ללונדון, אך לאחר הצהרות כמו "היטלר היה כוכב הרוק הראשון בהיסטוריה" ו"אנגליה תרוויח יותר משלטון פשיסטי", הוא כבר לא היה רצוי שם. הצדעה שלו במועל יד בתחנת ויקטוריה גורמת להתקפה חריפה עליו, ובעקבותיה הוא עובר לגור בברלין.

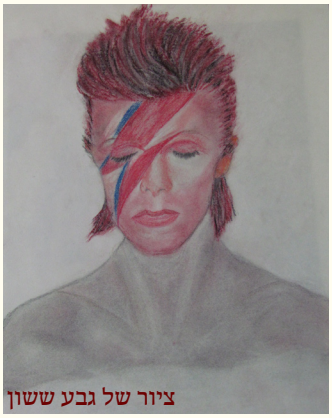
ציור של גבע ששון

בואי נשאר בברלין שלוש שנים, בין 77' ל-80'. לעיר הזאת הייתה השפעה מרפאת עליו: האטה בקצב, ניקיון מסמים ומציאת הערך של חיי היום-יום הפשוטים. הוא מתמוסס לתוך הסביבה העירונית ונהנה לחיות כאזרח פשוט. כדי להבריא, הוא מאמץ את הגישה שאתה לא צריך להיות גדול מהחיים בכדי לתת לחייך משמעות; אתה יכול להיות מאושר מהחיים עצמם. בברלין הוא יוצר שלושה אלבומים שבהם הוא מנסה לבטא את שעובר עליו מהרגע שבו הוא נמצא בפרופיל נמוך (**low**), הגילוי שהגיבורים האמיתיים הם האנשים הפשוטים (**heroes**), והשמחה שהוא חש בשנה האחרונה עת הרגיש כמו בבית (**lodger**). רוח עליזה מחלחלת לחייו של בואי שמרגיש אדם בריא ומאושר שנוצר מתוך החיים בברלין.

הוא בן 33 וקצת כשהוא יוצא לדרך חדשה, אותה הוא מבטא בשיר הידוע **Ashes to Ashes**, הקובר מאחור את מעשיו בשנות ה-70', שבחלק מהם הוא מתבייש. עתה הוא מסוגל להיפרד מדמותו הראשונה, מייג'ור טום, המסמל את העבר. או במילות השיר: רוצה גרזן לשבור את הקרח // רוצה לרדת למטה עכשיו // אפר לאפר // פאנק לפאנקי // אנחנו יודעים שמייג'ור טום היה ג'אנקי.

כמה צעדים לפני ההווה

השיר **Ashes to Ashes** התפרסם באלבום **Scary Monsters**, שנחשב בעיני חלק מהמעריצים כ"אלבום הגדול האחרון של דיוויד בואי". לדעתי היו לו אלבומים גדולים גם אחר-כך, אך ללא ספק תחילת שנות השמונים מסמלת שינוי גדול בחייו של בואי. נאמן לרוח ה-Changes, הוא ממשיך להמציא את עצמו מחדש מדי כמה שנים. הוא החליף סגנונות באופן שגרם לחלק לכנותו בתואר "זיקית מוסיקאלית", אך כינוי זה אינו מדויק. בואי לא ניסה להתאים את עצמו לסביבה המוסיקאלית שבה הוא פעל; הוא ניסה לחזות את העתיד ותמיד להקדים את ההווה בכמה צעדים.

בבואו לנתח את יצירתו רבת ההיקף של בואי, היטיב החוקר פ.י.מ.פ לעמוד על דבר חשוב נוסף. במהלך השנים ניסה בואי להתמודד גם עם השאלות האתיות שעוררה דרך חייו; האתיקה הקובעת כי עלייך תמיד להיות קשוב לאמת הפנימית שלך, ולייצר זהות המבוססת עליה. כדי שתוכל לחיות את חיי השינוי המתמיד הללו ולהישאר מאושר, עלייך לחיות בחברה חופשית ופלורליסטית ככל הניתן שתאפשר לך ולאותם "זרים" לחיות בצוותא, להזין זה את זה ולהשתנות מתי שתרצו, ולכן האתיקה הזו דורשת גם שתיאבק למען יצירתה של חברה כזו. לדעת בואי, באמצעות התהליך הזה של התמזגות עם זרים ויצירת זהויות חדשות, אתה גם בונה גשרים בין בני האדם, מגביר את ההרמוניה החברתית ומצעיד את העולם לעתיד טוב יותר.

בשנת 2015 בואי מתמודד עם מחלתו ומותו הקרב, ומרגיש את הצורך להציע לאוהדיו הצעה אחת סופית. הוא לוקח את כל האלמנטים שהוזכרו בכל יצירותיו לאורך השנים כדי ליצור את **blackstar**, דרמה אחת סופית, מסתורית, טקסית, שאת פשרה הוא לוקח עימו לעולמות שכה השתוקק לגלות. הכוכב השחור הוא סמל איזוטרי לשמש חצות אשר בתורת האלכימיה מייצגת את רוח האדם הזוהרת דרך החשיכה של גופו הפיזי. העיקרון אותו אימץ בואי בכל יצירות המופת שלו, ואף קרא לו באחד השירים: התנועה מכתר למלכות, על פי עץ הספירות בקבלה. את גופתו שרפו ואת אפרו פיזרו בים, בהתאם למסורת הבודהיסטית, שגם בה החזיק.